

A n e t r æ e t

Nr.4 / dec. 2017

ISSN: 1603 – 0281

Bornholms Slægts- og Lokalhistoriske Forening

Indhold

➤ Affotografering	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
➤ Sommerudflugten	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
➤ Nye medlemmer	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
➤ Pioner i dansk fiskeri	- 9 -
➤ Søgning i Sverige	- 10 -
➤ Giv det videre	- 11 -
➤ Nyheder	- 12 -

Forsidebillede: Bustur 201

Kære medlemmer!

Så er endnu et år ved at gå på held og dette er den sidste udgave af Anetræet i 2017. Du sidder med det første blad som vores nye redaktør Jens Aagesen har lavet, og det har han gjort super godt. Jeg håber inderligt at i vil støtte ham med alt muligt spændende materialer, så vi også i fremtiden har et godt blad.

Vi har allerede afholdt de første foredrag og er godt i gang med denne sæson. Vi har igen i år forsøgt at afholde intro dag for nye medlemmer, men igen i år har der ikke været den store tilmelding, men bedre end sidste år. Dem som er mødt frem er glade for initiativet, vi i bestyrelsen har heller ikke helt fundet ud af hvordan det fremover skal køre, ud over vi gerne ser flere af de nye medlemmer møder frem for at hilse på bestyrelsen og ser hvad vi kan tilbyde af muligheder i foreningen.

Fra bestyrelsen skal lyde en god jul og et godt nytår og velmødt i 2018.

Formand Hans Ressel

Dato	Program – Husk at sætte kryds i din kalender
Lørdag 04.11- 2017 kl. 14:00	Kirkebogen alene i verden? – om slægtsforskning mellem 1801 og 1834.
Lørdag 02.12- 2017 kl. 14:00	Julehygge & Øjeblikke i Gudhjems historie.
Lørdag 13/1 – 2018 kl. 14.00	Bent Boesen: Historier fra De Bornholmske Jernbaner, DBJ
Lørdag 17/2 – 2018 kl. 14.00	Mette Gundel: Et liv i fattigdom – Danmarks socialhistorie
Lørdag 10/3 – 2018 kl. 14.00	Generalforsamling

➤ Affotografering

Af Elo Jacobsen

Op til sommerferien eftersøgte jeg medlemmer, der ville hjælpe med at affotografere de mange glasplader der ligger på Ø-arkivet.

Der var en overvældende interesse, og der er oprettet 2 hold med 3 m/k på hver – foruden mig selv. Derudover er der en afløser, og 3 – 4 stykker jeg har måttet sige nej tak til.

Hver fredag formiddag kommer Erna Schou, Jørn Kofoed og Fie Elleby og hjælper til - og hver onsdag eftermiddag kommer Illona Wachholz, Flemming Svenningsen og Svend Aage Knudsen og hjælper.

I løbet af de første 6 uger har vi fået fotograferet mere end 9.000 billeder.

Glasplader sikret.

Ø-arkivet reddede glaspladerne fra forfald, for nogle år siden. Alle glaspladerne blev pakket om, og sikret med syrefrit papir, så de ikke længere bliver ødelagt. Mange af billeder er desværre anløbne.

Flere tusinde billeder.

Alle glasplader er portrætter, og dem vi er gået i gang med, er uidentificerede bornholmere. Den eneste information vi har er hvornår billedet er taget, ikke hvor det er taget eller af

hvem. Der er anslået mellem 20 – 25.000 uidentificerede billeder. Hvem er så det?

Hvem kender f.eks. den unge dame her? (fra august 1935)

Eller de her 3 små soldater? (fra december 1916)

➤ Sommerudflugten

Af Jens Aagesen

Det var med store forventninger og godt humør vi mødtes uden for Biblioteket i Rønne, lørdag den 26. august. Vejret var perfekt til en bustur, og alle var spændte på hvad Fie havde fundet på i år?

Bussen fra Jan Oles Turistfart dukkede snart op med chauffør Kenny Nielsen og blev hurtigt fyldt. - og dog - selv om alle pladser var bookede, og de øverste fra ventelistens 9 var kommet med, var der alligevel 5 tomme pladser, fra medlemmer der bare blev væk - eller havde glemt det?

Efter at have ventet 10 minutter forgæves på dem, startede turen med Hans Vindahl Pedersen som vores både elskede og frygtede guide.

Turen gik forbi Vibegårdens Runddel, hvor Hans som de fleste andre, nu også var blevet opmærksom på, at der faktisk stod et flot Lindetræ!

Møllen i Pedersker.

Vi kørte ad Søndre Landevej til Kirkemøllen i Pedersker. Her blev vi modtaget af Birger Nexø, der fortalte lidt om møllens indretning, udbygning og historie.

Møllen er af den hollandske type, hvor hatten er blevet hævet 1905, og udbygget med automatisk styr på vindtilførslen.

Skal der slægtsforskes her, er det først og fremmest familien Marcher man skal have fat i, men da møllen stoppede i 1969, var det en Jesper Pedersen, som var møller og baker på møllen.

Det var spændende at entre den gamle mølle og se de mange lemme, træ-tandhjul og remme, der har været nødvendige i tidligere tiders industri.

Ukendt haveparadis.

Busturen fortsatte gennem Ølene til det kendte område Sorte Muld ved Svaneke. Hvad der måske er mindre kendt er haveparadiset: "Fuglesang", der ligger på samme vej, Korshøje, blot lige over for.

Vi blev budt velkommen af Else-Marie Knudsen, der fortalte lidt om Fuglesangs tilblivelse i 1976, og hvordan man har fået den største samling af specielle træ på Bornholm. Der var lige akkurat plads til alle på den åbne terrasse, hvor vi kunne nyde vores

medbragte mad i et dejligt lunt vejr med lidt overskyet himmel. Da årets familiefoto var taget (se forside), gik vi selv rundt og beundrede det store haveanlæg, som nok overraskede de fleste, og varmt kan anbefales til andre, der kommer forbi.

Parti fra haveanlægget.

Busturen fortsatte mod Svaneke, forbi Utzons vandtårn fra 1953, Stamperegaard med "Brænda Ola" og marken, hvor den første af de to V1-raketter faldt ned.

Hans Vindahl gjorde opmærksom på de fleste af kunstnernavnene, da vi kørte gennem Østermarie med ruinen af den gamle kirke. Det var dog ikke den ruin vi skulle se nærmere på.

Kirke og trædrej i Gudhjem.

Det lykkedes faktisk vores dygtige chauffør at liste den store bus ned igennem Gudhjem, helt til Kirkepladsen, hvor vi blev delt i to grupper. Den ene startede på kirkegården, hvor bl.a. den kendte Høst-familie ligger, og hvor der stadig er rester af det gamle

kapel Sct. Annæ kirke. Derefter var vi inde i den nye kirke, der virkede lille, men hyggelig.

Så var det vores tur til at se hvad det andet hold havde oplevet.

Her var man på besøg hos "Træsmeden" Hans-Henning Pedersen. Han lever af at være tømrermester, men har som hobby at trædreje, specielt store skåle. Men selv om Bornholm er en stor kunstner-ø, er det ikke det, de fleste kunstnere kan leve af.

Trædrejeren fortæller om sin kunst.

Så var vi spændte på hvor Fie havde bestilt eftermiddagskaffen! Chaufføren kørte ad flere kringlede veje med bl.a. en "snydetur" ind omkring travbanen, men vi endte til manges store overraskelse på Fru Petersens Café, og så blev der ellers gået til den på det store kagebord. Flere besluttede at prøvesmage mange af de 40 kager, og så i stedet springe aftensmaden over.

Hyggesnak ved kaffen hos Fru Petersen

På hjemvejen forsøgte den store bus at liste sig igennem Chr. X's vej for, om vi ikke kunne få nogle af bisonerne at se, men desværre lykkedes det ikke denne gang.

Til gengæld havde resten af turen været en stor succes, hvor Hans Vindahl slog den lystige tone an fra start og med sin store viden om Bornholm gjorde sit til, at vi igen ser frem til næste års tur ud i det blå. Så tak til Fie, der nu har et helt år til at tænke over næste års udflugt.

➤ Tilmelding til bus

Af Fie Ellebye, sekretær

Vi har en bus til 60 pers. til vores årlige bustur.

Jeg havde 60 medlemmer på min liste i år, men på selve dagen, er der flere af de tilmeldte, som bare ikke møder op og heller ikke har meldt afbud. Det ender altid med at der er ledige sæder

i bussen, hvor dem, der evt. er på ventelisten kunne få.

Det sker desværre hvert år.

Forudbetaling til Fie.

Fra næste år vil der blive forudbetaling til busturen.

Det vil blive sådan: At man melder sig til hos mig, bliver skrevet på listen, men er først sikret pladsen, når betalingen er modtaget og man modtager en bekræftelse fra mig.

➤ Nye medlemmer

Af Fie Ellebye, sekretær

Sidste år startede bestyrelsen med, at invitere de nye medlemmer, som vi har fået i løbet af et kalenderår, til et informationsmøde.

Hans startede med at byde velkommen til de fremmødte og derefter præsenterede vi os, som er i bestyrelsen. Efter præsentationen fik de en information om hvilke aktiviteter der er i foreningen, harddisken og en rundvisning i Ø-arkivet om hvad man kan finde der m.m.

Sidste år var der 4 stk. der var mødt op, men i år havde vi 100 % fremgang, for der kom 8. Det var dejligt.

Vi, i bestyrelsen, synes det er dejligt, at hilse på de nye medlemmer på den måde og det håber vi jo også at de synes. Vi har i hvert fald tænkt at gøre det igen næste år hvor vi jo så håber på 100% fremgang igen.

➤ Pioner i dansk fiskeri

Af Fie Ellebye

Der var mødt 25 deltagere op for at høre om Ole Basse. Der var nok ingen via nettet, da vi desværre ikke kunne få systemet til at virke.

Ivar Holm fortalte, at han har skrevet en bog om Ole Basse og alle hans skibe.

Ole Basse var født i 1926 i Svaneke. Hans far Laurits Mortensen, som kom fra Marstal, havde båden "Søstjernen" som Ole Basse, som ganske ung blev skipper på, da hans far blev syg.

Forkert navn.

Ole Basse's egen første båd hed "Silpha" og dem havde han i alt 9 stk. af med det navn. Det skulle ellers være stavet "Sylphe" som hans fars gamle båd af Marstal, men med Bagenkok's dialekt og en italiensk skibsmaler, kan man jo sige sig selv, at det selvfølgelig ville blive stavet forkert.

Kvantumrabat.

De første både, der kom til at hedde noget med Basse, var nogle sardinbåde "Luca Speat" og "Andrea Speat".

Ole havde fået lov til, af sin far, til at købe een båd, men der var jo tilbud på to, så dem købte han til 3 mill. kr. stykket i 1973. De skulle op til Grønland og fiske.

De 2 både kom til at hedde "Villia Basse" og "Helen Basse".

Den 5. maj 1977 sank "Villia Basse" i havnen i Holsteinsborg.

De skulle reparere ferskvandstanken for kaffen smagte af saltvand. De ville tippe den lidt, så de kunne reparere den mens den lå i vandet.

Det gjorde de ved at lægge 30 tons kul på agterdækket, men den tippede ikke så meget, så der kom lidt mere ballast på, men det de ikke havde tænkt på var, at det var lavvandet og den stod på bunden.

Når så højvandet kom var den blevet så tung, at de ikke kunne hæve den. Ole Basse stod på kajen og så sin båd gå ned.

Ole Basse gik konkurs den 28. april 1992 med 120 mio. kr.

➤ Søgning i Sverige

Af Fie Ellebye, sekretær

Der var "kun" mødt 13 medlemmer op og 2 over nettet til temadagen med Hans Ressel.

Det er meget skuffende, så vi må konstatere, at folk ingen problemer har med slægtsforskning i Sverige.

Husforhørslængde.

Hans startede med, at vise hvor gode de er i Sverige med at registrere folk, som han sagde: De kan deres katekismus. Når man først har fundet en ane i husforhørslængde, kan man følge anen til døden.

Efter en gennemgang af de forskellige, gode og mindre gode, søgesider i Sverige, var det vores egen tur til at arbejde.

Adgang til basen.

Hans havde skaffet os gratis adgang til Arkivdigital og det blev brugt flittigt. En ting er sikkert: Hans, han ved hvad han taler om og er nærmest ekspert i Sverige.

➤ Ane-tavler

- Vi kan føre vor slægt helt tilbage til Knud den Store, hvad med Dem? Lød det snobbet fra en frue ved dameselskabet.
- Det er svært at sige, da vort slægtsregister gik tabt under syndfloden.....!

➤ Giv det videre

Af Amanda Stevne Jørgensen, medl.nr.1206.17

Har du hørt om det landsdækkende erindrings-indsamlingsprojekt "Giv det videre"?

Århus Stadsarkiv har lanceret projektet for at indsamle beretninger fra hele landet og bevare dem som et udtryk for helt almindelige menneskers Danmarkshistorie.

Projektet løber året ud, så du kan stadig nå at være med. På hjemmesiden www.givdetvidere2017.dk kan du læse mere om hvordan du indsender en erindring.

På Ø-arkivet

Efter indsamlingen afleveres erindringerne til de respektive arkiver rundt om i landet – de erindringer, der omhandler livet på Bornholm, ender på Bornholms Ø-arkiv, hvor de bevares for eftertiden.

Man behøver ikke at være ud af fornem slægt eller at have været modstandsmand under krigen, for at have noget at berette. Man kan skrive frit fra leveren eller vælge et tema, eksempelvis "skolegang" eller "min mor".

Hvordan var det at gå i skole, da du var barn?

Har du kørt med jernbanen tværs over Bornholm?

Hvordan fejrede I jul, da du var lille?
Vi bærer alle på en historie. Giv den videre!

➤ Nyheder

Aktiv.dk videreudvikles.

En gavmild donation på 2,5 mio. kr. fra Den A.P. Møllerske Støttefond åbner nu for en videreudvikling af arkivernes registreringssystem Arkibas og formidlingsportalen Arkiv.dk.

Pengene skal bruges på mange nye funktioner i de to systemer, bl.a. bliver det muligt at præsentere digitaliserede historiske dokumenter og kilder.

Brugerhjælp

Brugerne af Arkiv.dk får mulighed for at hjælpe arkiverne med at berige de mange registreringer med nye data og transskribere de utallige digitaliserede dokumenter i arkiverne, og samtidig åbnes bedre mulighed for at selvbetjene sig ved bl.a. online at kunne bestille arkivalier direkte til arkivets læsesal og ved at kunne købe og downloade billeder i høj opløsning.

Snart tre år gammel

Arkiv.dk gik i luften i februar 2015 på baggrund af en bevilling fra A.P. Møller Fonden. Og har siden været en kæmpe succes med over 4 mio. besøg, og der er vist over 55 mio. sider.

– Siden indeholder i dag næsten 3 mio. dokumenter i form af originalpapirer, film, lyd, billedmateriale mv., siger Dorte Søborg Skriver, direktør for

Arkibas, der er ejet af Sammenslutningen af Lokalarkiver.

– Det er lige nu muligt at se billeder og film samt høre lydklip på siden, og vi glæder os meget til i 2018 også at kunne åbne for de digitaliserede dokumenter, kilder og gamle vejvisere, fortsætter Dorte Søborg Skriver.

Skulderklap til frivillige

– Bevillingen på 2,5 mio. kr. fra Den A.P. Møllerske Støttefond er et kæmpe skulderklap til de mange tusinde af frivillige og ansatte, som hver eneste dag lægger tid og kræfter i at indsamle, bevare og formidle kilderne til lokal- og kulturhistorien. Meget af det er ikke alene af lokal betydning, men også af enestående national betydning, siger Jørgen Thomsen, der er stadsarkivar i Odense og formand for Sammenslutningen af Lokalarkiver.

➤ Flyttedag

I gamle dage skiftede man gerne job hver halve år 1. maj og 1. november, men skiftet gik ikke altid lige idyllisk for sig.

Et sted hvor bondekonen nok ikke havde været alt for tilfreds, sagde hun til pigen:

- Ja, i dâ ska ajle møjsvin ud å løwa!
Men pigen var hurtig i replikken: Ja, frå dæjn ena møjsoen te dænj anra!

Kirkebøger 1814-1892

Rigsarkivet og Ancestry har indgået en samarbejdsaftale om nyscanning af kirkebøger for perioden 1814-1892. De ca. 2.900.000 billedfiler bliver i farver og billedkvaliteten vil være markant bedre end de nuværende billeder i grå toner på Arkiv-online.

Ancestry udfører og finansierer scanningen, og overdrager de originale filer til Rigsarkivet mod at beholde en kopi. Som et led i aftalen overdrager Rigsarkivet en kopi af de tidligere scanninger af kirkebøger fra perioden 1892-1914 til Ancestry

Nye scanninger frigives løbende

Ancestry påbegynder scanningen i Rigsarkivet i Viborg i oktober måned og København i november 2017, og siden hen følger Odense og Aabenraa. Arbejdet forventes at strække sig over ca. 18 måneder.

Billedfilerne vil løbende blive overdraget til Rigsarkivet, så de kan publiceres på Arkivalieronline.

Glade for samarbejdet

Rigsarkivet er meget tilfredse med denne aftale, som gør det muligt at præsentere kirkebøgerne i en markant forbedret billedkvalitet, ligesom man

får udryddet en lang fejl og mangler, som optræder i forbindelse med de gamle gråtonerbilleder.

Uden dette samarbejde ville det næppe være muligt.

➤ Konkurrencen

1. I hvilket sogn lå Gøngehuset?.
2. Hvornår skiftede vi fra juliansk til gregoriansk kalender?.
3. Hvad betyder Delinkvent?.
4. Hvor mange gram er en Lod ?.
5. Hvis man har fået Pokker hvad fejler man så?.
6. I hvilken sogn lå Torstok?.
7. Hvad er Stervbo?.
8. Hvad er en Slegfred?.

----- 0 0 0 -----

Der er 1 gavekort lydende på 200 kr. som præmie hver gang. Der trækkes lod blandt alle rigtige indkomne svar.

Alle besvarelser skal være formanden i hænde senest den 15. december 2017.

Svarene sendes til Hans Ressel, Dampmøllegade 11, 3700 Rønne.

På et postkort eller lignende eller sendes på E-mail: kon@bslf.dk

Mærkes "Konkurrence".

----- o o o -----

Svar på sidste konkurrence

1. Rønne
2. 20.september 2017
3. Ægtefødt.
4. En udstrakt arms længde.
62,7708 cm
5. Tyfus, især plettyfus.
6. Allinge
7. En stor hestetrukket kasse -
undertiden uden hjul - til
transport af jord, gødning o.
l.
8. Barselskone

----- o o o -----

Tillykke til vinderen af konkurrencen:

Medlems nr.: 012.87 Povl Erik Munk

----- o o o -----

➤ Bestyrelsen

Formand: Hans Ressel

Tlf. 56 95 81 82

E-mail: fm@bslf.dk

Næstformand: Elo Jacobsen

Tlf.: 30 49 26 51

E-mail: nf@bslf.dk

Kasserer: Tonni Jørgensen

Tlf. 56 96 45 58

E-mail: ks@bslf.dk

Sekretær: Fie Ellebye

Tlf. 56 99 00 77

E-mail: sk@bslf.dk

Best. Medl.: Susanne Ressel

Tlf. 56 95 81 82

E-mail: 1bm@bslf.dk

Foto
mangler

Best. Medl.: Jørgen Elleby

Tlf.

E-mail: 2bm@bslf.dk

Best. Medl.: Lis Andersen

Tlf. 29 60 37 19

E-mail: 3bm@bslf.dk

Suppleant: Ilse Pihl

Tlf. 21 66 70 54

E-mail: 1s@bslf.dk

Suppleant: Jack Funch

Tlf. 56 99 00 77

E-mail: 2s@bslf.dk

Afsender: Bornholms Slægts- og Lokalhitoriske Forening, Storegade19a, 3790 Hasle, DK

Åbningstider: Bornholms Ø-Arkiv:

Mandag: 10:00 – 14:00
Tirsdag: Lukket
Onsdag: 12:00 – 16:00
Torsdag: 10:00 – 14:00
Fredag: 10:00 – 13:00

Foreningens Facebook:

Bornholms Slægts- og Lokalhitoriske Forening

➤ Anetræet

Deadline på Anetræet er på følgende datoer: 1. jan.- 1. apr.- 1. jul.- 1. okt.

Redaktør

Jens Aagesen

E-Mail: red@bslf.dk

Nyheder og artikler sendes fremover til ovenstående e-mail adresse.

Økonomi

Foreningen råder nu over følgende indbetalings metoder til indbetaling af kontingent eller andre ydelser.

Overførsel: Reg. Nr.: 1551
Konto nr.: 527 4621

Giro: Type: 01, Konto nr.: 527 4621

MobilPay: 2715 1014

Husk tydeligt at angive Navn og medlems nr. som består af tre eller fire tal og et punktum og igen 2 tal. "xxx.xx" eller "xxxx.xx" husk hvis du får Anetræet leveret med Tidende så fremgår dit medlems nummer ikke på bladet, dem der får det med posten der er medlems nr.: på adresselabelsen.

Medlems nr. kan findes på hjemmesiden under punkt medlemssiden og mine medlemsindstillinger.